

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

(Brev med vedlegg er oversendt elektronisk til postmottak@kd.dep.no)

Vår ref.: 2005/6144 - 31471/2006

Deres ref.: 20065083-/CB Dato: 20.12.2006

Høringsuttalelse om forslag til endringer i friskoleloven

Det vises til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 10.10.2006 med forslag til endringer i friskoleloven hvor høringsuttalelser må være departementet i hende innen 2. januar 2007 ved elektronisk oversending.

Saken ble lagt fram for Utdannings, kultur og helsekomiteen i sak nr. 97/2006 i møte 14.12.2006.

Vedtaket lyder:

"Østfold fylkeskommune vil gi sin støtte til at ny privatskolelov får et realitetsinnhold i tråd med departementets forslag til endringer i friskoleloven med 2 unntak:

Østfold fylkeskommune finner ikke å kunne støtte forslagene om åpning for etablering av nye private skoler på videregående skoles nivå som:

- 1. Etableres og drives på et internasjonalt grunnlag slik det beskrives i høringsnotatet.*
- 2. Ønsker å tilby utdanningsprogram som legger særskilt til rette for toppidrett på videregående skoles nivå.*

Slik åpning vil være med å uthule lovforslagets intensjoner om å ha en restriktiv holdning til etablering av nye privatskoler innen områder fylkeskommunene selv gir tilbud i/planlegger tilbud i og som kan oppfattes å ligge innenfor "å dekke kvantitative behov".

Vedlagt følger:

- Fylkesrådmannens saksdokument med forslag til vedtak.
- Utskrift av protokoll.

Vennligst ta kontakt om det skulle være forhold som ønskes nærmere avklart.

Med vennlig hilsen

Atle Haga
fylkesrådmann

Egil F. Olsen
fylkesdirektør

2 vedlegg

Opplæringsavdelingen

Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg

Kontoradresse: Oscar Pedersensvei 39, Sarpsborg

Telefon: 69 11 70 00, Telefaks: 69 11 70 70

E-post: sentralpost@ostfold-f.kommune.no

Internett: www.ostfold-f.kommune.no

Org.nr.: 974 544 407

Utvalgssak			
Utvalg	Sak	A nr.	Møtedato
Opplæring, kultur og helsekomiteen	97/2006		14.12.2006
Saksnr.:	2005/6144		
Filnavn:	johand-20061128-endring i friskoleloven		

Høring: Forslag til endringer i friskoleloven

Vedlegg: 1. Høringsnotat om forslag til endringer i friskoleloven
2. Lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova)

Innledning

Kunnskapsdepartementet (KD) har i brev av 10.oktober 2006 sendt ut på høring forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar (friskolelova). Høringsuttalelsene må være departementet i hende innen mandag 2.1. 2007 ved elektronisk oversending.

Fylkesrådmannen har valgt å konsentrere sin framstilling om punkter med forslag til lovendringer som vurderes som relevante i forhold til videregående opplæring med henvisning til høringsnotatet (vedlegg 1). Hvilke punkter dette gjelder, er markert med fet skrift i denne oversikten:

- Punkt 6** - Lovens tittel
- Punkt 7** - Lovens virkeområde
- Punkt 8** - Godkjenning med rett til tilskudd
- Punkt 9** - Videregående skoler som gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler
- Punkt 10** - Krav til skolenes drift
- Punkt 11** - Krav til innhold og vurdering
- Punkt 12** - Inntak av voksne
- Punkt 13** - Organisering av elever i grupper
- Punkt 14** - Offentlig tilskudd og skolepenger
- Punkt 15** - Krav til regnskapsføring, rapportering mv.
- Punkt 16** - Tilsyn og sanksjoner
- Punkt 17** - Øvrige forslag til endringer
- Punkt 18** - Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslagene.

Bakgrunn for høringsforslaget

Den offentlige skolen har tradisjonelt vært bærebjelken i det norske skolesystemet.

Skoler i privat eie har i motsetning til i mange andre land, utgjort en svært begrenset del av det samlede skoletilbudet.

For det mindretall som ønsker at barna skal gå i en annen skole, har utdanningssystemet lenge åpnet for private skoler som utgjør et religiøst/etisk eller pedagogisk alternativ til den offentlige skolen. Det vises i denne sammenheng til den tidligere privatskoleloven, som åpnet for godkjenning med rett til tilskudd til blant annet private skoler som var opprettet av religiøse og/eller etiske grunner og private skoler som utgjorde et fagligpedagogisk alternativ. I tillegg har det vært mulig å oppfylle opplæringsplikten i private skoler uten rett til statstilskudd.

Privatskoleloven ble erstattet av friskoleloven med virkning fra 1. oktober 2003. Friskoleloven skiller seg fra den opphevede privatskoleloven på flere måter. En viktig prinsipiell endring var at kravet om et bestemt formål, for eksempel religiøst/etisk eller fagligpedagogisk alternativ, ble fjernet. De skolene som tilfredsstilte minstekravene i loven hadde også en rett til godkjenning og

statstilskudd. Retten til godkjenning forutsatte imidlertid at godkjenningen ikke medførte vesentlige negative konsekvenser for vertskommunen eller vertsfylket. Etter at friskoleloven trådte i kraft ble det godkjent en rekke skoler som ikke ville ha oppfylt de tidligere kravene til formål i privatskoleloven. Friskolelovens rettighetspreg førte også til at omfanget av tilbudet er avhengig av antall søknader som tilfredsstilte minstekravene for godkjenning, noe som bidro til å vanskeliggjøre offentlig planlegging.

Regjeringen mener at det er viktig for elevene å gå på en skole i sitt nærmiljø sammen med elever med ulik sosial bakgrunn, etnisk tilhørighet eller livssyn. For å lykkes med dette ser departementet det som nødvendig å stramme inn utbredelsen av private skoler med rett til statstilskudd og som ikke utgjør et religiøst eller pedagogisk alternativ til den offentlige skolen.

Kunnskapsdepartementet sender derfor på høring forslag til helhetlige endringer i friskoleloven (**trinn 2**). Forslagene til endringer i friskoleloven skal legges frem for Stortinget våren 2007.

Regjeringen mente at godkjenningsordningen etter friskoleloven ikke kunne opprettholdes i påvente av de helhetlige endringene i loven. Friskoleloven ble derfor endret med virkning fra 9. juni 2006 (**trinn 1**). Lovendringen innebærer bl.a. at adgangen til å godkjenne nye friskoler midlertidig oppheves. Det er videre fastsatt at godkjente skoler som ikke var i drift 13. desember 2005, ikke får drive virksomhet etter friskoleloven. Godkjente skoler som er i drift kan etter søknad få endret godkjenningen sin etter friskoleloven. Endringene kan for eksempel gjelde justering av årstrinn, flere elevplasser eller nye tilbud. I tillegg er det fastsatt at departementet i særlige tilfeller kan gjøre unntak fra den midlertidige godkjenningsstoppen. Unntak vil først og fremst være aktuelt for såkalte grendeskoler.

Tatt i betraktning det store antallet søknader som lå til behandling, var det avgjørende, for at en omlegging av friskoleordningen skulle få reelle konsekvenser, at søknadene ikke ble innvilget. Uten denne midlertidige endringen i loven vil en i 2006 kunne fått en vekst på rundt 22 000 elevplasser i de frittstående skolene, eller nesten en fordobling fra dagens nivå. Innenfor videregående opplæring kunne veksten blitt på 150 prosent.

Det er ikke krav om at videregående skoler skal være godkjent av offentlig myndighet. For dette skoleslaget er det dermed fri etableringsrett. Vi har følgende typer av videregående skoler:

- Offentlige (regulert i opplæringsloven)
- Frittstående (regulert i friskoleloven)
- Private (ikke regulert i utdanningslovgivningen)

Det er kun de to førstnevnte som har såkalt eksamensrett, dvs. at de kan skrive ut vitnemål/ kompetansebevis, herunder fastsette standpunktskarakter. Elever ved private videregående skoler er henvist til å ta eksamen som privatist.

I motsetning til de frittstående videregående skolene, har ikke private videregående skoler rett til offentlig tilskudd.

Det er 98 videregående skoler som er i drift, ikke medregnet skoler som er godkjent etter kap. 6A (se påfølgende tabell). Disse kan deles inn på følgende måte:

Tabell 1

Antall	Type
30	Religiøse
19	Faglig-pedagogiske alternativer
5	Norske skoler i utlandet
43	Offentlig læreplan (R 94)
1	Internasjonal skole

Høsten 2005 gikk det 9.616 elever i frittstående videregående skoler. Det utgjør om lag 5,4 prosent av samtlige elever i videregående skole i Norge. 9 av de videregående skolene overfor er særskilte skoler for funksjonshemmede. 5 av disse er etablert på religiøst grunnlag, 3 er helsepedagogiske Steinerskoler (kombinert med grunnskoletilbud) og 1 skole følger offentlig læreplan.

Det er 51 frittstående videregående skoler i Norge som gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler, dvs. etter kap. 6A. Disse kan deles inn på følgende måte:

Tabell 2

Antall	Type
24	Bibelskoler
12	Kunstskoler
5	Utdanning innen dans og musikk
10	Andre typer skoler

Departementet foreslår at den nåværende offisielle tittelen på loven og den offisielle korttittelen - lov om frittstående skoler (friskolelova) - endres til *Lov om private skoler med rett til statstilskot (privatskolelova)*. Skolene vil da bli kalt private skoler. Med ordene "med rett til statstilskot" blir det tydelig at tilskuddet er statlig og at det er lovhjemlet.

Høringspunkter

Punkt 7 - Lovens virkeområde

Lovens virkeområde er regulert i friskoleloven § 1-2 hvor det bl.a. fremgår at loven gjelder godkjenning med rett til offentlig tilskudd for frittstående grunnskoler og frittstående skoler som gir videregående opplæring.

Loven gjelder ikke skoler som er omfattet av folkehøyskoleloven, voksenopplæringsloven eller skoler som er godkjent etter opplæringslova § 2-12, herunder skoler som drives av politiske grupper eller parti på partipolitisk grunnlag. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at loven heller ikke gjelder skoler som blir godkjent etter fagskoleloven."

Det framkommer også at departementet har innfortolket at friskoleloven heller ikke åpner for fjernundervisning, herunder undervisning som er desentralisert, nettbasert eller foregår per brev. I høringsnotatet vises det til at opplæringen etter friskoleloven i hovedsak skal foregå på skolen. I høringsnotatet foreslås derfor en presisering om at loven ikke gjelder fjernundervisning og også kjøp av opplæringstjenester.

Punkt 8 - Godkjenning med rett til tilskudd

I dette punktet omtales godkjenningsordningen med rett til tilskudd for de ulike skoletypene nevnt i **tabell 1** ovenfor.

Særlig om skoler som etableres og drives på et religiøst grunnlag

Regjeringen vil at foreldre og elever fortsatt skal kunne velge skoler som er etablert på et religiøst grunnlag. Dette tilsier at staten dermed må yte tilskudd til denne typen skoler.

Departementet foreslår at ny lov skal åpne for grunnskoler og videregående skoler som etableres og drives på et reelt religiøst grunnlag.

Særlig om skoler som etableres og drives på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning

Departementet foreslår at det skal åpnes for grunnskoler og videregående skoler som etableres og drives på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning. Det siktes til skoler som eksempelvis steinerskoler og montessoriskoler. Det forutsettes at skolene tilsetter undervisningspersonell med spesialkompetanse i aktuelle pedagogiske retninger.

Særlig om skoler som ble etablert på grunn av et kvantitativt behov

Departementet mener at det som hovedregel ikke foreligger et behov for private videregående skoler som driver opplæring etter læreplaner som er identiske med den de offentlige skolene følger. Departementet er likevel opptatt av å finne en særskilt løsning for såkalte toppidrettsgymnas innenfor rammen av ny lov.

Departementet foreslår at det ikke skal åpne for godkjenning av skoler grunngitt i at det er et generelt kvantitativt behov.

Særlig om skoler som er etablert og drives på et internasjonalt grunnlag

Den tidligere privatskoleloven åpnet ikke for godkjenning av internasjonale skoler, og adgangen til å godkjenne denne typen skoler med rett til lov hjemlet tilskudd ble innført i forbindelse med friskoleloven.

For å gjøre rekrutteringen av nødvendig utenlandsk arbeidskraft enklere for bl.a. norsk næringsliv og universiteter og høyskoler, foreslår departementet at privatskoleloven (ny lov) skal åpne for tilskudd til internasjonale grunnskoler og videregående skoler i Norge. Disse skolene vil også kunne være et aktuelt tilbud for norske elever som har gått på tilsvarende skoler i utlandet og være til stor nytte for elever med planer om videre studier i utlandet. Internasjonale skoler skal ha et annet undervisningsspråk enn norsk eller samisk.

Departementet foreslår videre at:

- Undervisningsspråket ved internasjonale skoler må være et fremmedspråk som flest mulig av innbyggerne i Norge mestrer.
- Det innføres krav om at de internasjonale skolene skal drive sin virksomhet etter internasjonale læreplaner, f.eks. læreplanene til International Baccalaureate Organization samt at skolene er sertifisert av den organisasjonen som har utarbeidet planene, eventuelt at skolene har en tidsplan for slik sertifisering.
- De frittstående internasjonale skolene som per i dag ikke følger en internasjonal læreplan og/eller ikke har nevnte sertifisering, får en frist på 3 år fra lovens ikrafttreden til å tilpasse seg de nye kravene.
- Ny lov skal ikke åpne for skoler som har en internasjonal læreplan som er utarbeidet på et religiøst grunnlag.

KD uttaler i denne forbindelse at det er positivt at også fylkeskommunene har et internasjonalt tilbud på videregående skoles nivå, og vil derfor vurdere hvordan dette tilbudet kan forskriftsfestes på en hensiktsmessig måte og viser spesielt til IB-tilbudene (International Baccalaureate).

Med dette utgangspunktet ber departementet spesielt om å få fylkeskommunenes syn på forslaget om at det skal åpnes for tilskudd til internasjonale videregående skoler etter ny lov. Med andre ord om det bør opprettes private skoler i fylkene som eksempelvis tilby IB.

Særlig om skoler som legger særskilt til rette for videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett

Departementet legger til grunn at søkningen til de såkalte toppidrettsgymnasene er god, men skolene er ujevnt fordelt i landet. Dersom det åpnes for flere private toppidrettstilbud etter privatskoleloven, vil dette bidra til at flere ungdommer får mulighet til å kombinere videregående opplæring med idrett på høyt nivå flere steder i landet. Departementet foreslår derfor at privatskoleloven skal åpne for godkjenning av skoler som ønsker å tilby utdanningsprogram som legger særskilt til rette for toppidrett på videregående skoles nivå.

Med toppidrettstilbud menes i denne sammenheng Utdanningsprogram idrettsfag hvor det valgfrie programfaget toppidrett 1,2 og 3 er obligatorisk for elevene, alternativt Utdanningsprogram allmenne, økonomiske og administrative fag m/tillegg av minimum 5 uketimer (å 45 min.) toppidrett etter egen plan. I tillegg må skolen kunne dokumentere at den legger særskilt til rette for toppidrettssatsning, bl.a. når det gjelder organisering av skolehverdagen, skole- og treningsanlegg og spisskompetanse innenfor de/den idretten skolen tilbyr. Dette betyr at blant annet de valgfrie programfagene breddeidrett, friluftsliv og lederutvikling i Utdanningsprogram idrettsfag vil falle utenfor toppidrettsdefinisjonen ovenfor.

Særlig om de eksisterende frittstående skolene

Departementet foreslår at det lovfestes at alle skoler som var i drift etter friskoleloven frem til lovendringen som hovedregel får fortsette å drive sin virksomhet med rett til tilskudd etter ny lov.

Dersom en ikke lovfester en slik særskilt ordning for de skolene som ikke vil oppfylle de nye kravene til type skole, er det ikke usannsynlig at disse skolene må legges ned. Etter departementets vurdering vil det være urimelig i forhold til elevene ved disse skolene og i forhold til skolene. De skolene som ikke oppfyller de nye kravene til type skole, skal også kunne få

godkjent nødvendige driftsendringer. Med nødvendige driftsendringer menes endringer i læreplanen som følge av endringer i den offentlige læreplanen eller i strukturen for den offentlige 13-årige grunnopplæringen. Dette innebærer at loven etter forslaget ikke vil åpne for godkjenning av driftsendringer i form av økt elevtall, nye trinn og nye utdanningsprogram for de aktuelle skolene.

Særlig om departementets vurdering av søknader om godkjenning

Departementet foreslår i at loven skal ha en ordning med individuelle forvaltningsvedtak etter søknad. Det vil si at det foreslås at det ikke skal foreligge en rett til godkjenning og tilskudd etter loven, men at departementet gis en skjønnsmessig adgang til å godkjenne nye skoler og driftsendringer.

Departementet foreslår videre at vertskommunen og vertsfylke fortsatt skal høres før det treffes vedtak om godkjenning av en skole. Ved vurderingen av hvilke konsekvenser en godkjenning etter ny lov vil få for den offentlige skolestrukturen, vil det være relevant å legge vekt på uttalelsen fra vertskommunen eller vertsfylket. Skjønnstemaet "vesentlige negative konsekvenser", foreslås ikke videreført. Dette innebærer at departementet kan avslå en søknad om godkjenning også der det ikke foreligger vesentlige negative konsekvenser for vertskommunen eller vertsfylket.

Departementet foreslår også at det presiseres i ny lov at vertskommunen og vertsfylket har rett til å påklage departementets vedtak.

Særlig om flytting av skolevirksomheten og eierskifte

Etter gjeldende forvaltningspraksis stilles det i godkjenningsbrevene til skolene vilkår om at det skal sendes ny søknad dersom en grunnskole ønsker å flytte virksomheten til en annen kommune eller en videregående skole ønsker å flytte virksomheten til et annet fylke.

KDs vurdering er at det er like relevant for kommuner og fylkeskommuner å kunne uttale seg når en allerede godkjent skole ønsker å etablere seg i kommunen eller fylket, som det er for dem å uttale seg under den opprinnelige søknadsprosessen om en ny etablering. KD foreslår at ordningen presiseres i ny lovtekst.

Departementet vurderer også om det bør lovfestes at eierskifte må godkjennes av departementet. KD ber derfor om høringsinstansenes syn på dette.

Punkt 9 - Opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler

Etter kap. 6A i friskoleloven kan departementet etter en samlet vurdering godkjenne videregående skoler i Norge som har til formål å gi yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler - se **tabell 2** ovenfor.

Skoler som er godkjent etter kap. 6A, har rett til å få dekket 75 prosent av de driftsutgiftene som kommer inn under tilskuddsgrunnlaget ved statstilskudd.

Adgangen til å godkjenne nye videregående skoler som har til formål å gi yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved offentlige videregående skoler, ble midlertidig opphevet med virkning fra 9. juni 2006. Men departementet kunne i "særlige tilfelle" gjøre unntak fra disse bestemmelsene.

Opplæring ved kap. 6A-skolene fører ikke frem til studiekompetanse eller yrkeskompetanse i opplæringslovens forstand.

Kap. 6A-skolene er særpregede, og det er store forskjeller mellom skolene. Mens enkelte av skolene tilbyr yrkesrettet opplæring på videregående skoles nivå, er det også en del kap. 6A-skoler som reelt befinner seg over videregående skoles nivå, det vil si på dagens fagskolenivå. NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) har behandlet og gitt fagskolegodkjenning til flere utdanninger ved kap. 6A-skoler. Noen tidligere kap. 6A-skoler har også fått godkjenning som private høyskoler.

Mange av kap. 6A-skolene:

- Gir utdanningstilbud i fag som nå er dekket innenfor de ordinære studieprogrammene i videregående skole, for eksempel reiseliv, dans, design og formgivning.

- Har utviklet faglige opplegg og opptakspraksis som primært retter seg mot personer som har gjennomført videregående skole.

I tråd med uttalelsene fra Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité foreslår departementet en opprydning i forholdet mellom friskoleloven kap. 6A og fagskoleloven. Målet er at både endret privatskolelov og fagskoleloven blir hensiktsmessige rammer i utdanningspolitikken, og at utdanningssystemet blir så forståelig og oversiktlig som mulig.

Departementet foreslår å beholde bestemmelsene i friskoleloven kap. 6A i endreprivatskolelov i 3 år regnet fra lovens ikrafttredelse. Deretter vil bestemmelsene bli opphevet. I løpet av overgangsperioden vil det ikke være adgang til å godkjenne nye skoler etter kap. 6A. Departementet foreslår at det i overgangsperioden ikke kan gjøres unntak fra dette. Departementet forutsetter som utgangspunkt at de skoler som i dag er godkjent etter kap. 6A i løpet av denne treårige overgangsperioden innretter seg etter vilkårene i enten fagskoleloven eller endret privatskolelov.

Departementet antar at enkelte av dagens kap. 6A-skoler ikke vil være i stand til å innrette seg etter fagskoleloven eller endret privatskolelov innen overgangsperiodens utløp. Departementet vil utrede nærmere hvilken lovmessig ramme som mest hensiktsmessig som vil gjøre det mulig for disse skolene å beholde offentlig godkjenning og finansiering på et uendret nivå også etter at overgangsperioden er over. Blant annet vil folkehøgskoleloven bli vurdert i denne sammenheng. Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn på dette spørsmålet.

Punkt 11 - Krav til innhold og vurdering

Departementet foreslår å få hjemmel til å fastsette nærmere krav til læreplanene gjennom forskrift.

Departementet forslår at det skal fastsettes hva slags tilbud skolen kan gi og et maksimalt elevtall på det enkelte tilbudet. Dette gir særlig fylkeskommunene en rimelig grad av forutberegnlighet med hensyn til dimensjonering av eget tilbud, herunder planleggingen av behovet for læreplasser.

Punkt 14 - Offentlig tilskudd og skolepenger

Med godkjenning følger retten til statlig tilskudd beregnet etter friskoleloven kapittel 6 og tilhørende forskrifter. Hovedregelen er at skolene får statstilskudd med 85% av et tilskuddsgrunnlag per elev. Til grunn for tilskuddsgrunnlaget ligger gjennomsnittlige driftsutgifter per elev i den offentlige skolen. Dette blir korrigert for utgifter som den offentlige skolen har, men som ikke skal inngå i tilskuddsgrunnlaget. Tilskuddsgrunnlaget beregnes særskilt for de ulike utdanningsprogrammene i videregående opplæring.

Særlig om bruk av skolens midler

Det fremgår av friskoleloven at alle offentlige driftstilskudd og skolepenger fra elevene skal komme elevene til gode. Det er presisert i bestemmelsene at dette blant annet innebærer forbud mot utbetaling av utbytte eller andre former for overføringer til eierne eller deres nærstående. Som det framgår av ordlyden, gjelder restriksjonene kun midler som stammer fra offentlige tilskudd og skolepenger.

Kontrollhensyn og hensynet til å begrense muligheten for kommersiell drift taler for å fastsette et generelt forbud mot overføringer til eierne. Formålet med endringen vil i tilfelle være å få en bestemmelse som gir et klart og tydelig forbud mot overføringer til eier eller deres nærstående, og som er enkel å kontrollere gjennom tilsyn. En slik bestemmelse vil videre være i samsvar med lovens generelle utgangspunkt om at alle bidrag skal komme elevene til gode. Strammere restriksjoner på bruken av midlene vil dessuten bidra til å forebygge mulig kommersielt motivert skoleetablering og lekkasje av offentlige tilskudd.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om loven bør sette ytterligere restriksjoner på muligheten til uttak av midler fra skolen.

Særskilte budsjettvedtak

Enkelte skoler mottar i tillegg til lovhjemlet tilskudd også tilskudd etter særskilt budsjettvedtak. Wang og Norges Toppidrettsgymnas mottar toppidrettstilskudd for maksimalt 810 elever i tillegg til det lovhjemlede tilskuddet. Kongshaug musikkgympnas har også i flere år fått et ikke-lovhjemlet statstilskudd i tillegg til tilskuddet etter friskoleloven.

I Soria Moria-erklæringen har Regjeringen sagt at de vil gjennomgå støtteordningene knyttet til private skoler. Dagens ordning med statstilskudd til frittstående skoler med differensiert tilskuddsgrunnlag er forholdsvis komplisert. Departementet har vurdert om det er hensiktsmessig å foreta endringer i dagens ordning. Departementet mener at tilskuddsgrunnlaget fortsatt bør være driftsutgifter per elev i den offentlige skolen. Videre bør en ordning med differensiert tilskuddsgrunnlag likebehandle private skoler som er godkjent på samme grunnlag. Departementet vil ikke foreslå endringer i dagens ordning med differensiert tilskuddsgrunnlag.

Tilskudd til skolepenger og kompletterende undervisning

Med hjemmel i friskoleloven § 6-5 har departementet gitt en forskriftsbestemmelse om *Offentleg tilskot til skolepengar*. Tilskuddsordningen forvaltes av Lånekassen. Tilskudd til delvis dekning av skolepenger er en utdanningsstøtte til elever.

Departementet uttaler at tilskudd til delvis dekning av skolepenger naturlig hører hjemme i det regelverket som omhandler utdanningsstøtte, og det er ikke hensiktsmessig at denne utdanningsstøtten reguleres annerledes enn øvrig utdanningsstøtte. Departementet foreslår derfor ikke at forskriftshjemmelen i friskoleloven § 6-5 om delvis tilskudd til skolepenger videreføres i ny lov.

Også tilskudd til kompletterende undervisning er regulert i friskoleloven § 6-5. Når det gjelder denne tilskuddsordningen, foreslår departementet at det presiseres i loven at tilskudd ikke kan gis til elever ved private skoler med rett til statstilskudd i ny lovtekst.

Til slutt

Alle lovendringsforslag i friskoleloven er gjengitt i **vedlegg 2**.

Fylkesrådmannens vurderinger

Høringsnotatet er omfattende og fylkesrådmannen har som nevnt innledningsvis, valgt å konsentrere sin framstilling om punkter med forslag til lovendringer som vurderes som relevante i forhold til videregående opplæring.

Av hensyn til fylkeskommunens mulighet til effektiv planlegging og dimensjonering av skoletilbudet og utnyttelse av elevplasskapasiteten og dermed økonomisk innsats, støtter fylkesrådmannen departementets grunnlag for å stramme inn opprinnelig friskolelov slik det i hovedsak foreslås i foreliggende utkast til ny privatskolelov.

Dette lå også til grunn da fylkesrådmannen fremmet forslag til vedtak i FT-sak 18/2005 hvor Utdanningsdirektoratet ikke ble tilrådd å imøtekomme søknadene fra friskolene John Bauer og Noroff Institutt.

Fylkesrådmannen foreslå ut fra dette at det ikke anbefales å gjøre unntak slik departementet selv foreslår når det gjelder å åpne for etablering av nye privatskoler som søker om igangsetting av toppidrettslinjer og/eller internasjonal linje som eksempelvis IB.

Fylkesrådmannen foreslår likevel å støtte departementet forslag om å åpne for skoler som etableres og drives på et reelt religiøst grunnlag samt skoler som etableres og drives på grunnlag av en anerkjent alternativ pedagogisk retning.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Østfold fylkeskommune vil gi sin støtte til at ny privatskolelov får et realitetsinnhold i tråd med departementets forslag til endringer i friskoleloven med 2 unntak:

Østfold fylkeskommune finner ikke å kunne støtte forslagene om åpning for etablering av nye private skoler på videregående skoles nivå som:

1. Etableres og drives på et internasjonalt grunnlag slik det beskrives i høringsnotatet.
2. Ønsker å tilby utdanningsprogram som legger særskilt til rette for toppidrett på videregående skoles nivå.

Slik åpning vil være med å uthule lovforslagets intensjoner om å ha en restriktiv holdning til etablering av nye privatskoler innen områder fylkeskommunene selv gir tilbud i/planlegger tilbud i og som kan oppfattes å ligge innenfor "å dekke kvantitative behov".

Sarpsborg, 28.11.2006

Atle Haga
fylkesrådmann

Egil F. Olsen
fylkesdirektør

Protokollutskrift fra møte i opplæring, kultur og helsekomiteen 14. desember 2006:

Saksnr.:	2005/6144
----------	-----------

Sak A nr. 97/2006 – Høring: Forslag til endringer i friskoleloven

Fylkesrådmannens forslag til vedtak:

Østfold fylkeskommune vil gi sin støtte til at ny privatskolelov får et realitetsinnhold i tråd med departementets forslag til endringer i friskoleloven med 2 unntak:

Østfold fylkeskommune finner ikke å kunne støtte forslagene om åpning for etablering av nye private skoler på videregående skoles nivå som:

3. Etableres og drives på et internasjonalt grunnlag slik det beskrives i høringsnotatet.
4. Ønsker å tilby utdanningsprogram som legger særskilt til rette for toppidrett på videregående skoles nivå.

Slik åpning vil være med å uthule lovforslagets intensjoner om å ha en restriktiv holdning til etablering av nye privatskoler innen områder fylkeskommunene selv gir tilbud i/planlegger tilbud i og som kan oppfattes å ligge innenfor "å dekke kvantitative behov".

Opplæring, kultur og helsekomitéens behandling:

Representanten Erlend Wiborg (Frp) fremmet følgende endringsforslag:

Østfold fylkeskommune(ØF) er tilhengere av mangfold og valgfrihet. ØF ønsker derfor fri etableringsrett for friskoler som oppfyller kvalitetskravene. ØF ønsker at offentlige skoler og friskoler skal behandles likt, og at de skal få lik finansiering med stykkprissystemet. Dette for at alle elever uavhengig av foreldrenes økonomi skal ha lik rett til utdanning.

Representanten Ola K. Rusaanes (Krf) fremmet følgende endringsforslag:

Østfold fylkeskommune vil gi sin støtte til at ny privatskolelov får et realitetsinnhold i tråd med departementets forslag til endringer og er enig i behovet for noe innstramming i forhold til gjeldende lov i retten til å etablere nye skoler.

Østfold fylkeskommune vil peke på følgende punkter som bør endres/gjennomgås på nytt:

1. Formuleringen i §1-2 *Lova gjeld ikkje ...kjøp av undervisningstenester* kan sløyfes uten nevneverdig fare for å tape kontrollmulighetene av den økonomiske driften av skolene. Skolene vil dermed kunne slippe kostnadsdrivende oppsplitting av den økonomiske virksomheten i små-selskaper og fordeling av personalet med stillingsbrøker på hvert av dem.
2. §2-1 Godkjenning av skolar
Dersom gitte religiøse og alternative pedagogiske grunnlagskriterier oppfylles bør nye skoler kunne godkjennes uten politisk overprøving.

Skoler for funksjonshemmede som eksisterer i dag bør kunne få godkjente nye tilbud og utvidet elevtall inntil ny utredning foreligger.

3. §2-2 Krav til verksemda til skolen

Skolen kan ikkje drive anna verksemd enn skolet. Mulighetene for skolene til å drive "anna verksemd" bør oppmykes da den kan være til hinder for å knytte drift av skolegårdsbruk, kursvirksomhet og utleie av tjenester opp mot skoledriften. Slik tilhørende virksomhet kan redusere behovet for å kreve skolepenger.

4. §3-1 Inntak av elever

Videregående skoler bør selv kunne foreta realkompetansevurdering av voksne og kunne gi opplæringstilbud til disse.

Votering:

Representanten Erlend Wiborgs (Frp) forslag fikk tre stemmer (Frp, H)

Representanten Ola K. Rusaanes (Krf) forslag fikk en stemme (Krf)

Fylkesrådmannens forslag ble satt opp mot Erlend Wiborgs (Frp) forslag. Erlend Wiborgs (Frp) forslag fikk da tre stemmer (Frp, H) og falt.

Opplæring, kultur og helsekomitéens vedtak lyder således:

Østfold fylkeskommune vil gi sin støtte til at ny privatskolelov får et realitetsinnhold i tråd med departementets forslag til endringer i friskoleloven med 2 unntak:

Østfold fylkeskommune finner ikke å kunne støtte forslagene om åpning for etablering av nye private skoler på videregående skoles nivå som:

1. Etableres og drives på et internasjonalt grunnlag slik det beskrives i høringsnotatet.
2. Ønsker å tilby utdanningsprogram som legger særskilt til rette for toppidrett på videregående skoles nivå.

Slik åpning vil være med å uthule lovforslagets intensjoner om å ha en restriktiv holdning til etablering av nye privatskoler innen områder fylkeskommunene selv gir tilbud i/planlegger tilbud i og som kan oppfattes å ligge innenfor "å dekke kvantitative behov".